

Orijinal Makale / Original Article

Resim- iş öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin mesleğe ilişkin görüşleri

Opinions of students in the undergraduate program of arts and crafts education on the profession

Yeliz ERDOĞAN^{1*} Sema ÜNLÜER²

¹Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Öğretmenliği Programı, Eskişehir, Türkiye

²Anadolu Üniversitesi Engelliler Entegre Yüksekokulu, Bilgisayar Kullanımı Bölümü, Eskişehir, Türkiye

¹Department of Fine Arts Education, Anadolu University Faculty of Education, Painting Teaching Program, Eskişehir, Türkiye

²Department of Computer Use, Anadolu University Integrated School for the Disabled, Eskişehir, Türkiye

MAKALE BİLGİSİ

Makale hakkında

Geliş tarihi: 12 Nisan 2022

Revizyon tarihi: 08 Ağustos 2022

Kabul tarihi: 15 Ağustos 2022

Anahtar kelimeler:

Sanat eğitimi, mesleğe bakış açısı, kpss, nitel araştırma.

ARTICLE INFO

Article history

Received: 12 April 2022

Revised: 08 August 2022

Accepted: 15 August 2022

Key words:

Art education, professional perspective, kpss, qualitative research.

ÖZ

Resim-İş Öğretmenliği lisans programı öğrencileriyle gerçekleştirilen informal görüşmeler ve gözlemler neticesinde öğrencilerin mesleklerine ilişkin kaygı ve endişelerinin olduğu, mezuniyet sonrası farklı meslek dallarını icra etmeye yöneldikleri görülmüştür. Informal görüşmeler, gözlemler ve öğretmen atama istatistiklerinin incelenmesi sonrasında öğretmen adaylarının Resim-İş Öğretmenliği mesleğine bakış açılarının bilimsel temeller üzerine oturtularak saptanması, açıklanması ve incelenmesi gerekliliği hissedilmiştir. Bu çalışma ile Resim-İş Öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin mesleklerini icra etmeye yönelik düşüncelerini ve mesleğe bakış açılarını etkileyen etmenleri derinlemesine araştırmak ve incelemek hedeflenmektedir. Araştırma, alanyazında bu bağlamda yapılan araştırma ve çalışmalardaki eksikliğin giderilmesi, durumun saptanması ve detaylı bir araştırma ve incelemeye ihtiyaç duyulması nedeniyle önem arz etmektedir. Bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden içsel durum çalışması olarak desenlenmiştir. Nvivo 12 Nitel Veri Analizi programı aracılığıyla gerçekleştirilen analiz sonucunda elde edilen tema ve kodlar ışığında bulgular sunularak yorumlanmıştır. Araştırma verileri incelendiğinde öğrencilerin, mezun olduktan sonra mesleğini icra etmek konusunda kafa karışıklığı yaşamalarında bölüme geliş nedenleri, çevresel faktörler, imkânlar, mesleğe bakış açılarının yanında atanma ve sınav kaygılarının da etkili olduğu görülmüştür.

ABSTRACT

As a result of observations and the informal interviews made with the students in the undergraduate program of Arts and Crafts Education, it was observed that the students had anxiety and concerns about their profession, and they tended to practice different professions after graduation. After informal interviews, observations, and the examination of teacher appointment statistics, it was felt that it was necessary to determine, explain and examine the view-

*Sorumlu yazar / Corresponding author

*E-mail address: yeliz_erdogan@anadolu.edu.tr

points of teacher candidates on the Art Teaching profession based on scientific foundations. In this study, it is aimed to investigate and examine the factors that affect the thoughts and perspectives of the students in the undergraduate program of Arts and Crafts Education towards performing their profession. This study is rather important in terms of fulfilling the need and lack of studies in the literature, identifying the situation, and the need for a detailed analysis. This research was designed as an internal case study, one of the qualitative research methods. As a result of the analysis conducted using Nvivo 12, a qualitative data analysis program, results were presented and commented on with respect to the themes and codes obtained. When the obtained data was examined, it was observed that environmental factors, opinions on the profession as well as concerns regarding appointments and exams were influential in their confusion about practicing their profession after graduation.

Cite this article as: Erdoğan, Y., & Ünlüer, S. (2022). Resim- iş öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin mesleğe ilişkin görüşleri. *Yıldız Journal of Educational Research*, 7(2), 64–78.

GİRİŞ

Öğretmen, eğitim sistemini doğrudan etkileyen, eğitim hizmetlerinin niteliğini belirleyen en önemli unsurlar arasında yer alır. Öğrenme ve öğretim sürecinde belirlenen kazanım ve amaçları, öğretim yöntem ve teknikleri aracılığıyla öğrencilere kazandırmak için etkileşim kuran kişi öğretmendir. Öğretmenlik, yasalarla görev ve sorumlulukların belirlendiği profesyonel bir meslektir (Can, 2017). Öğretmenlik, “devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir” (Milli Eğitim Temel Kanunu, 1973). Diğer mesleklere kıyasla öğretmenlik nitelik açısından daha farklı özelliklere sahiptir. Yapılan hataların telafi edilmesinin en güç olduğu alanlardan biri olarak eğitim sistemi içerisinde öğretmenin her zaman en doğruyu bulması ve uygulaması gerekir (Özbek, Kahyaoğlu ve Özgen, 2007). Çağın eğitim ihtiyaçları, öğretmen ve eğitime bakış açılarındaki yenilikler, değişen öğrenci profili ve yeni yaklaşımlar da öğretmene mesleki anlamda yeni sorumluluklar atfetmektedir. Öğretmenlik, saygı duyulan ve toplumsal olarak değer verilen bir meslektir. Öğretmen, değişen eğitim sistemlerine, öğretim programlarına uyum sağlaması, adapte olması ve kendini sürekli güncel tutarak öğrencileri çağın ihtiyaçları doğrultusunda yetiştiren bir birey olmalıdır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2017a). Öğretmenlik mesleğine ilişkin bu yargılar, Resim-İş Öğretmenliği mesleği için de geçerliliğini korumaktadır. Resim- İş Öğretmenliği mesleğini icra etmek isteyen adaylar, üniversitelerin Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği programından mezun olmaktadır. Üniversiteye girişte merkezi sınav puanı yanında kurumlarca düzenlenen özel yetenek sınavında başarılı olma şartıyla programa kayıt yaptırabilirler. Bu sebeple diğer öğretmenlik mesleklerine kıyasla Resim-İş Öğretmenliği mesleğinin yaratıcı, yetenekli, çok yönlü düşünme becerileri gibi sanatsal yeterliklere sahip bireyler tarafından yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Resim-İş Öğretmenliği programından mezun olan öğretmen adayları, kamu ve özel kurumlarda Görsel Sanatlar

dersini yürütmekten sorumlu olarak Görsel Sanatlar Öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Adlandırmada yaşanan karışıklıklar uzun yıllardır devam eden bir problem olmakla beraber bu araştırmanın konusuna hizmet etmemesi nedeniyle detaylandırılmayacaktır. Araştırmamızda üniversitede mezun olunan program adının Resim-İş Öğretmenliği olması ve mesleki açıdan bu unvana sahip olunması nedeniyle “Görsel Sanatlar Öğretmenliği” yerine “Resim-İş Öğretmenliği” olarak adlandırılmasına karar verilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı’nın, öğretmen yeterliklerine ek olarak geliştirdiği özel alan yeterlikleri içinde Görsel Sanatlar dersini yürütecek öğretmenlerin alanlarına özgü gelişim hedefleri gösterilmektedir. Geliştirilen özel alan yeterlikleri içinde yeterlik alanı, kapsam, yeterlikler ve performans göstergeleri bulunmaktadır. Resim-İş (Görsel Sanatlar) Öğretmeni özel alan yeterlikleri Tablo 1’de özetlenmektedir (2017b).

Resim-İş Öğretmenleri için geliştirilen yeterliklerde öğrencilerin öğrenme ve öğretme sürecini öğretim programı doğrultusunda yapılandırabilen, sosyal yönlerini geliştirmeye yardımcı olan ve sanatsal beceriler kazandırması beklenen eğitsel bir rolü olduğu görülür. Öğretmenlik, öğrenci ile doğrudan iletişim içerisinde, bilgi ve deneyim gerektiren bir insan bilimi olarak sanatçı duyarlılığı dahil edildiğinde nitelik ve değeri kendiliğinden anlaşılır. Resim-İş Öğretmeninden mesleki olarak beklenenleri özetle şöyle açıklayabiliriz: Sanatsal sorunları, yaratıcı süreci, sanat alanındaki değişim ve gelişimleri takip eden ve uygulayabilecek kadar sanatçı, sanat eserlerine ve çevresine estetik bakış açısıyla bakabilecek kadar eleştirmen, kültürel olarak tarihsel bağlamı kurabilecek kadar sanat tarihçi, sanatı anlama, sevmeye, yeteneklerin ortaya çıkarılmasında etkili olacak kadar eğitimci, sanat eğitiminin bireylerin ve toplumun kültürel gelişimi üzerindeki önemini farkında olan ve gelişmelere katkı sağlayabilecek kadar aydın biri olmalıdır (Kırıçoğlu, 2005).

Resim-İş Öğretmenliği mesleği, çeşitli gelişim alanlarında yeterlikler ve beklentiler sunmaktadır. Eğitsel ve sanatsal yeterliklere sahip, kendini bu yönlerde geliştirmeye açık bireylerin bu mesleği icra etmesine uygun bir meslek dalıdır. Bu nedenle öğretmen adayları, lisans eğitimleri süresince

Tablo 1. Resim-İş (Görsel Sanatlar) Öğretmeni özel alan yeterlikleri

Yeterlik alanı	Yeterlikler
Öğrenme öğretme sürecini planlama ve düzenleme	Öğrenme öğretme sürecine uygun planlama yapabilme, Öğrenme öğretme sürecine uygun öğrenme ortamları düzenleyebilme, Öğrenme öğretme sürecine uygun materyaller ve kaynaklar kullanabilme, Görsel Sanatlar öğrenme öğretme sürecinde teknolojik kaynakları kullanabilme.
Görsel sanatlar alanında iletişim kurabilme	Öğrencilerin sanat ve tasarım çalışmalarında, duygusal gelişimlerini gözeterek kendine güven duygularını ve yaratıcılıklarını zedelemeyecek yönde iletişim kurabilmelerini sağlayabilme, Öğrencilerin öğrenme öğretme sürecinde birbirleri ile olan etkileşimini geliştirmek için empati kurabilmelerini sağlayabilme, Sanat eğitimi yolu ile öğrencilerde çatışma ortamından uzak yapıcı kişilik oluşturabilme.
Tasarım, uygulama ve görsel okur-yazarlık becerilerini geliştirme	Öğrencilerin tasarım becerilerini geliştirebilme, Öğrencilerin sanat ve tasarım çalışmalarında araç-gereçleri tekniğin özelliklerine göre kullanabilme becerilerini geliştirebilme, Öğrencilerin sanat eserlerini okuma ve anlama becerilerini geliştirebilme, Öğrencilerin görsel sembollerini okuma ve anlama becerilerini geliştirebilme, Öğrencilerin sanat eserlerini inceleme ve değerlendirme yoluyla özgün görsel çalışmalar yapabilme becerilerini geliştirebilme, Öğrenme öğretme sürecinde özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan uygulamalar yapabilme, Atatürk'ün sanata ve sanataya verdiği önem ile ilgili düşünce ve görüşlerini öğrenme öğretme sürecindeki uygulamalara yansıtabilme, Atatürk'ün sanat kültür ilişkileri ile ilgili düşünce ve görüşlerini öğrenme öğretme sürecindeki uygulamalara yansıtabilme.
Öğrenme-öğretme sürecini izleme ve değerlendirme	Görsel sanatlar öğrenme öğretme sürecindeki gelişimlerine ilişkin ölçme ve değerlendirme uygulamalarının amaçlarını belirleyebilme, Öğrencilerin sanat ve tasarım çalışmalarına yönelik düzenlenecek olan öğrenme etkinlikleri içindeki sanatsal gelişimini izleme ve değerlendirebilme, Öğrencilerin öğrenme etkinliklerindeki sanatsal duyarlılığını ve kültürel gelişimini izleme ve değerlendirebilme.
Görsel sanatların birey, toplumaşamına etkileri ve okul, aile iş birliği	Öğrencilerin tasarım becerilerinin geliştirilmesinde ailelerle iş birliği yapabilme, Öğrencilerin sanat ve sanatçının önemini kavramalarında ilgili kurum, kuruluş ve kişiler ile işbirliği yapabilme, Öğrencilerin, ulusal bayram ve törenlerin anlam ve önemini farkına varmalarını ve aktif katılımlarını sağlayabilme, Ulusal bayram ve törenlerin anlam ve önemine yönelik organizasyon yapabilme, Okulda sanat ve kültür ortamı oluşturmada görsel sanatlar ile çevre ilişkisinin kurulmasını sağlayabilme, Toplumsal liderlik yapabilme.
Mesleki gelişimi sağlama	Mesleki yeterliklerini belirleyebilme, Görsel sanatlar öğretimine ilişkin kişisel ve mesleki gelişimini sağlayabilme, Bilişim teknolojilerinden mesleki gelişim ve iletişim için yararlanabilme.

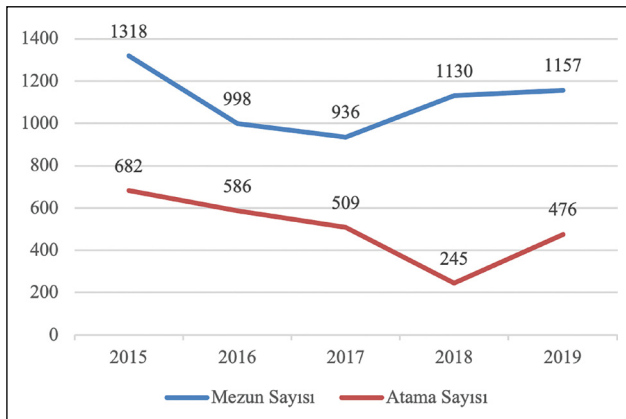
pedagojik formasyon derslerinin yanı sıra sanatsal teorik ve uygulama dersleri de almaktadır. Araştırmanın gerçekleştirildiği Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği öğretim programı incelendiğinde 2018-2019 eğitim-öğretim döneminde yürürlüğe giren öğretim programı çerçevesinde derslerin alan eğitimi, meslek bilgisi ve genel kültür kategorileri altında toplandığı görülmektedir. Öğretim programının %33'ünü meslek bilgisi kategorisinde

pedagojik formasyon dersleri, %50'sini ise alan eğitimi kategorisinde sanat ve sanat eğitimi dersleri oluşturmaktadır. Genel kültür kategorisinde sanatsal içeriklere sahip olan dersler bulunmakla beraber öğretim programında %17'lik bir paya sahiptir (Yükseköğretim Kurulu, 2018; "Anadolu Üniversitesi", t.y.). Bu öğretim programlarından mezun olan öğretmen adayları, 8 yarıyılın sonunda öğretmen olmak için çaba göstermekte ancak bununla beraber farklı

mesleki yönelimleri de bulunmaktadır. Aldıkları eğitim dolayısıyla serbest sanatsal çalışmalar yapmak, galeri, atölye açmak gibi düşüncelerinin yanında resim, hobi kursları vermek ya da halk eğitim merkezlerinde çalışmak isteyenlerle tüm bunların aksine farklı meslek gruplarına eğilimleri olanlar da bulunmaktadır. Kişisel, kurumsal veya eğitsel sebeplerle öğrencilerin kariyer planlamalarına yaklaşımları farklılıklar gösterebilmektedir.

Öğretmen adaylarının mesleğe bakış açısında iş imkanlarının da güçlü bir etken olduğu söylenebilir. Öğretmenlik mesleğinin kamu kurumunda icra edilebilmesi için her yıl düzenlenen Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS)'na girilir ve bölüm bazında verilen kontenjan dahilinde en yüksek puandan başlayarak öğretmen adaylarının tercihleri doğrultusunda atamalar yapılır ("Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı", t.y.). Türkiye'de son beş yılın Resim-İş Öğretmenliği lisans programından mezun olan öğrenci sayısı ve atama sayılarına dair istatistik verileri aşağıdaki tabloda yer almaktadır ("MEB Personel Genel Müdürlüğü", t.y.; "Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi", t.y.).

Şekil 1'de Resim-İş Öğretmenliği programından her yıl mezun olan öğretmen adayı ile atama sayıları arasındaki fark ve 2018 ile 2019 yıllarında bu farkın arttığı görülmektedir. Yeni mezun ve atanamayan öğretmen sayısını birlikte düşündüğümüzde bu farkın daha da büyük olacağını söyleyebiliriz. İstatistik veriler incelendiğinde öğretmen adaylarının mesleğe bakış açısında bu durumun etkili olacağı öngörülmüştür. Resim-İş Öğretmenliği lisans programında araştırmacının destek olduğu derslerde yaptığı gözlemler ve öğrencilerle gerçekleştirdiği informal görüşmeler neticesinde öğrencilerin mesleklerine ilişkin kaygı ve endişelerinin olduğu görülmüş, mezuniyet sonrasında dair araştırmacıya kaygı düzeyi yüksek sorular yöneltilmişlerdir. Mezuniyet sonrası yapılabilecek meslekler üzerine gerçekleştirilen bu informal görüşmeler, gözlemler ve öğretmen atama istatistiklerinin incelenmesi sonrasında öğretmen adaylarının Resim-İş Öğretmenliği mesleğine bakış açılarının bilimsel temeller üzerine oturtularak saptanması, açıklanması ve in-

Şekil 1. Resim-İş Öğretmenliği Programı mezun öğrenci sayısı ile atama sayıları ilişkisi.

celenmesi gerekliliği hissedilmiştir. Bu çalışma ile Resim-İş Öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin mesleklerini icra etmeye yönelik düşüncelerini ve mesleğe bakış açılarını etkileyen etmenleri derinlemesine araştırmak ve incelemek hedeflenmektedir. Araştırmacının informal görüşmeler ve destek olduğu derslerdeki öğrencilerin mezun olduğunda farklı mesleklerle yöneldiğini gözlemlemesi nedeniyle bu durumun meydana geldiği ortam olarak araştırma, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği programında gerçekleştirilmiştir.

Yapılan ulusal ve uluslararası araştırmalar arasında Güzel Sanatlar Eğitimi veya Resim-İş Eğitimi alanlarında yazılan tez, makale ve bildirilerin lisans eğitimini farklı açılardan ele aldığı saptanmıştır. Uluslararası araştırmalarda hem kapsam hem alan bazında benzer çalışmanın bulunmaması sonucunda ilişkili görülen tez ve makaleler incelenerek Eğitim Fakültesi'nde geniş kapsamlı gerçekleştirilen Sanat Eğitimi de kapsayan nicel araştırmalara rastlanılmıştır. Bu araştırmaların çoğunluğu öğrencilerin kariyer tercihlerinde aile faktörünü, aile ve kişisel yeterlilikler arasında ilişkilerin ve negatif düşüncelerin etkileri üzerinedir (Meddour, Abdo, Majid, Auf ve Aman, 2016; Coon, 2009). Ulusal çerçevede Resim-İş Öğretmenliği programından mezun olan öğretmenlerin mesleklerine yönelik algılarının incelendiği, "Öğretmenlik Uygulaması" dersinin çeşitli değişkenler açısından analiz edildiği, öğretmen adaylarının mesleklerine yönelik tutumlarının bazı değişkenler açısından incelendiği nicel araştırmalara ve lisans eğitimi devam etmekte olan öğretmen adaylarının mesleklerine yönelik algılarına ilişkin metaforların olgubilim yaklaşımı ile araştırıldığı bir makale yer almaktadır (Bayçu, 2019; Bedir Erişti, 2017; Dilmaç ve Dilmaç, 2008; Doğan, 2013). Ancak ilgili araştırmaların bulgu ve sonuçlarının araştırmamızla ilişkilendirilmesi, farklı bilim dallarından lisans öğrencilerinin görüşlerinin de dâhil edilmesi ve nicel araştırmaların olması nedeniyle sağlıklı bir bağlantısallık sağlama ve yeterlilik açısından eksik kalacaktır. Bu araştırmanın amacı; 2018-2019 bahar yarıyılında Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin mezun olduktan sonra mesleğini icra etme ve buna karar vermede etkili olan faktörleri saptama, derinlemesine inceleme ve analiz etmektir. Araştırma, ulusal ve uluslararası araştırmaların incelenmesi sonucunda nicel araştırmalarla elde edilen bulguların nitel araştırmalara kıyasla eksik kalması ve bu bağlamda/çerçevede alanda detaylı bir durum saptanmasının olmamasından dolayı önem arz etmektedir. Bu nedenle 2018-2019 eğitim-öğretim döneminde Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği lisans programına devam etmekte olan öğrencilerle bu araştırma gerçekleştirilerek aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

- Resim-İş Öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin mesleğe bakış açıları nasıldır?

- Resim-İş Öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin eğitimini, çevresel faktörleri değerlendirmesi ve öz değerlendirmesi nasıldır?
- Resim-İş Öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin eğitim sürecinin mesleki yeterlilikleri üzerindeki etkileri nasıldır?
- Resim-İş Öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin mesleği icra etme konusundaki görüşleri nasıldır?
- Resim-İş Öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin kariyer planlaması nasıldır?
- Resim-İş Öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin kariyer planlamasında etkili olan etmenler nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Resim- İş Öğretmenliği lisans programındaki öğrencilerin mesleğe ilişkin görüşlerini belirlemek, nedenlerini ve etkili olan faktörleri incelemek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışma, nitel araştırma yöntemiyle durum çalışması olarak desenlenmiştir. Nitel araştırma; görüşme, gözlem ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemleriyle doğal ortamda olay ve algıların olduğu gibi bütüncül bir şekilde saptanması için nitel bir yolun izlendiği araştırma türüdür (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Nitel araştırmalar insanların hayatlarını, çevrelerini, dünyalarını nasıl yorumladıkları, şekillendirdikleri ve anlamlandırdıkları ile ilgilenir ve eğitim alanında da yoğun olarak kullanılmaktadır (Merriam, 2015). Durum çalışması ise güncel bir olgunun kendi bağlamında ele alındığı, olgu ile ilişki içerisinde bulunduğu bağlam arasındaki sınırların belirsiz olduğu ve birden fazla veri toplama aracına ihtiyaç duyulan durumlarda kullanılan ampirik bir araştırma yöntemidir (Yin, 2014). Creswell'e (2016) göre ise; araştırmacının gerçek zaman, güncel ya da belirli bir zamandaki sınırlı bir durum ya da çoklu sınırlandırılmış durumlar üzerine birçok kaynaktan detaylı ve derinlemesine bilgi toplanarak bir durum betimlemesi ortaya konan nitel yaklaşımdır (s.97). Araştırmada izlenen durum çalışması yaklaşımı, araştırmacıların Anadolu Üniversitesinde akademisyen olması ve içerisinde buldukları durumu anlamaya yönelik ilgi geliştirmeleri nedeniyle içsel durum çalışmasıdır. Stake (2005), içsel durum çalışmasının araştırmacının belirli bir konuya özel ilgi duyması ile gerçekleştirildiği ve belirli bir çocuğa, kliniğe, konferansa veya öğretim programına yönelik içsel ilgi olması sebebiyle bu yaklaşımın tercih edildiğini ifade etmektedir (aktaran Merriam, 2018). Araştırmanın yürütüldüğü 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Güzel Sanatlar Eğitimi bölümünde ders veren ve atölye derslerine destek olma, gözlem yapma amacıyla derslere katılan araştırmacılar, lisans eğitimleri sürecinde her sınıf düzeyinde mesleklerine yönelik kaygıları bulunan öğrencilerin mesleklerini icra etmeye yönelik görüşlerini ve etkenleri anlamak üzere bu araştırmayı yürütmüştür. Bu bağlamda araştırmanın analiz birimi olarak Anado-

lu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği programı seçilmiştir. Araştırma, tek bir durum üzerine odaklanılması ve bütüncül olarak ele alınması sebebiyle bütüncül tek durum deseni olarak şekillendirilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırma, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği programında devam etmekte olan öğrenciler ile gerçekleştirilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmelerin gerçekleştirileceği öğrencileri belirlemek için hazırlanan ankete 113 öğrenci katılım göstermiştir. Anket uygulamasından elde edilen katılımcılara ait demografik bilgiler tablolastırılarak yaş, cinsiyet, sınıf düzeyi ve mezun olunan lise olarak kategorize edilmiştir.

Anket uygulamasına katılan 113 öğrenciden 43'ü 18-20 yaş, 67'si 21-24 yaş, 2'si 25-28 yaş, 1 tanesi de 29 ve üzeri yaş aralığındadır. Anket uygulamasına en çok katılım 21-24 yaş aralığı iken en az katılımın 29 yaş ve üzeri olduğu görülmektedir (Tablo 2).

Anket uygulamasına katılan 113 öğrenciden 80'i kadın, 33'ü erkektir. Araştırmada görüşlerine başvurulmuş öğrencilerden çoğunluğun kadın olduğu görülmektedir (Tablo 3).

Anket uygulamasına katılan 113 kişiden 28'i 1. Sınıf, 27'si 2. Sınıf, 31'i 3. Sınıf, 27'si de 4. Sınıf öğrencisidir. En çok katılımın 3. Sınıf öğrencilerinden sağlandığı diğer sınıf düzeylerinden birbirine denk sayıda katılımın elde edildiği görülmektedir (Tablo 4).

Tablo 2. Yaş

Yaş	Kişi sayısı	Yüzde
18-20	43	38,05
21-24	67	59,29
25-28	2	1,77
29 ve üzeri	1	0,88
Toplam	113	99,99

Tablo 3. Cinsiyet

Cinsiyet	Kişi sayısı	Yüzde
Kadın	80	70,79
Erkek	33	29,20
Toplam	113	99,99

Tablo 4. Sınıf düzeyi

Sınıf	Kişi Sayısı	Yüzde
1	28	24,77
2	27	23,89
3	31	27,43
4	27	23,89
Toplam	113	99,99

Anket uygulamasına katılan 113 öğrenciden 54'ü Güzel Sanatlar Lisesinden, 31'i Meslek Lisesinden, 20'si Anadolu Lisesinden mezun olurken İmam Hatip ve Temel Liseden 2'ser, Sağlık Meslek, Çok Programlı Anadolu Liseleri, Açık Lise ve yurtdışında bir liseden mezun olan birer öğrenci bulunmaktadır (Tablo 5). Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği lisans programında 2018-2019 eğitim-öğretim döneminde öğrenimine devam eden öğrencilerin büyük çoğunluğunun Güzel Sanatlar Lisesinden mezun olduğu görülmektedir.

Araştırmacı tarafından hazırlanan anket formunda yarı yapılandırılmış görüşmelerin yapılacağı öğrencileri belirlemede kilit noktası olan “Mezun olduktan sonra Resim-İş Öğretmeni olmak istiyor musunuz?” sorusuna 113 öğrenciden 78'i “Evet”, 30'u “Hayır” seçeneğini işaretlerken 5 tanesi de kendileri “Her ikisi de/Belki” seçeneğini yazarak işaretlemiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğu “Evet” seçeneğini seçmiş olarak görünse de anket formunda bunun aksine ifadelerde bulunmuştur. Anket formunda yazan açıklamalar ve araştırmacının anket formunu uygularken bulunduğu uyarılar doğrultusunda öğrencilerden bu soruya “Evet” diyenlerin üçüncü soruyu, “Hayır” diyenlerin ise dört ve beşinci soruları cevaplandırması istenmiştir. Ancak “Evet” cevabı veren 78 kişiden 30'u 5. soruya da yanıt vererek mezun olduktan sonra Resim-İş Öğretmenliği haricinde yapmak istedikleri meslekleri işaretlemiştir. Araştırmacı, günlüğünde bu durumu farklı gün ve saatlerde her anket uygulamasından sonra fark ederek öğrencilerin uyarılara rağmen ısrarla beşinci soruyu cevaplandıklarını dile getirmiştir. Öğrencilerin cevapları arasındaki bu tezatlık, araştırmacının merakını uyandırarak görüşme yapılacak kişilerin belirlenmesinde etkili olmuştur (Araştırmacı günlüğü, 03-10.04.2019).

Araştırmada, “Hayır” cevabını vererek Resim-İş Öğretmeni olmak istemediğini belirten öğrenciler haricinde öğretmen olmak isteyen ya da bu konuda kararsızlık yaşayan, anket sorularına verdikleri cevaplarla diğer öğrencilerden ayrılan, araştırma konusuna ilişkin farklı bakış açıları ve görüşler sunulması ile derinlemesine veri elde edilmesi

Tablo 5. Lise mezuniyeti

Lisenin Türü	Kişi Sayısı	Yüzde
Güzel Sanatlar Lisesi	54	47,78
Meslek Lisesi	31	27,43
Anadolu Lisesi	20	17,70
Sağlık Meslek Lisesi	1	0,88
İmam Hatip Lisesi	2	1,77
Temel Lise	2	1,77
Çok Programlı Anadolu Lisesi	1	0,88
Açık Lise	1	0,88
Yurtdışında bir lise	1	0,88
Toplam	113	99,99

amacıyla aykırı durum örnekleme tercih edilmiştir. Aykırı durum örnekleme aracılığıyla belirlenen Resim-İş Öğretmenliği lisans programındaki her kademedeki 3'er kişi olmak üzere toplam 12 kişi ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Aykırı durum örnekleme, derinlemesine bir araştırmacının gerçekleştirileceği sınırlı ancak bilgi açısından zengin durumların çalışılmasında etkilidir. Bu örneklem yönteminde uç noktaları ifade eden başarılı veya başarısız durumlar sıra dışı olduğu için seçilir (Patton, 2014). Aykırı durum örnekleme araştırmacı amaçları doğrultusunda belirlenen ve araştırma sorularının yanıtlanmasında en etkili, kapsamlı ve anlamlı olacak örneklem seçilir. Çoğunlukla başarılı veya başarısız durumlar, aykırılıklar, karşılaşılması güç örnekler içermektedir (Marshall & Rossman, 2014). Bu örnekleme yöntemiyle seçilen 12 kişi, anket sonuçlarına göre uç noktalarda, farklı, kapsamlı yanıtlar vermeleri, araştırma sorularını daha kapsamlı bir şekilde yanıtlayabilecek olmaları ve farklı arka planları (lise mezuniyetleri, yaşları, sınav puanları, sınav tutumları) içermelerinden ötürü titizlikle seçilmiştir.

Veri Toplama Aracı ve Uygulama

Resim-İş Öğretmenliği lisans programından mezun olduktan sonra mesleğini icra etmek istemeyen veya diğer kariyer seçenekleri ile aynı derecede mesleki isteği bulunan öğrencileri belirlemek amacıyla her kademedeki öğrencilere hitaben anket formu hazırlanarak uzman görüşü sonrasında şekillendirilmiştir. Anket formunda demografik bilgilere ek olarak 5 tane çoktan seçmeli soru sorulmuştur. Hazırlanan anket formu, gönüllülük esasına dayalı olarak öğrencilere uygulanmıştır. Anket uygulamalarının gerçekleştirildiği süre içerisinde devamsızlık hakkını kullanan ve anketi cevaplandırmak istemeyen öğrenciler haricinde lisans programındaki her öğrenci ankete katılım göstermiştir. Toplamda katılım sağlanan 113 öğrencinin anket uygulaması analizlerine göre aykırı durum örnekleme aracılığıyla yarı yapılandırılmış görüşmeleri gerçekleştirmek amacıyla 12 öğrenci belirlenmiştir. Bu öğrencilerin belirlenmesinde anketin ikinci sorusu olan “Mezun olduktan sonra Resim-İş Öğretmeni olmak istiyor musunuz?” sorusuna “Evet” ve “Hayır” cevabına ek olarak formun üstüne kendilerinin yazdığı “Belki” cevabı etkili olmuştur. “Hayır” cevabını veren öğrenciler haricinde öğretmen olmak isteyen ya da bu konuda kararsızlık yaşayan öğrenciler tercih edilmiştir.

Aykırı durum örnekleme aracılığıyla belirlenen 12 öğrenci için alanyazın, araştırma amaçları ve soruları göz önünde bulundurularak yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu özelliği gereği görüşme sırasında ek sorulara ihtiyaç duyulması dâhilinde eklemeler yapmaya izin vermesi nedeniyle araştırmacı tarafından tercih edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formunun geçerlik çalışması, alan uzmanı ve bir nitel araştırmacı tarafından sağlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme soruları 5 adet açık uçlu soru ile birlikte

7 adet alt soru eşliğinde gerçekleştirilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmenin yapılandırılmasından sonra uygulaması, öğrencilerin istekleri doğrultusunda belirlenecek gün ve saatlerde ses kayıt cihazıyla gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler ortalama 20 dakika sürmüştür.

Araştırmacının araştırma sorularını belirlediği ilk aşamadan itibaren detaylarıyla tuttuğu araştırmacı günlüğü de toplanan veriler arasındadır. Araştırmanın tüm bölümlerine dair gözlem ve düşüncelerin kaydedildiği, kronolojik olarak araştırma sürecinin sıralanmasında ve değerlendirilmesinde popüler bir kaynaktır. Araştırmacı günlüğünde gözlem, analiz, alıntı, öğrenci yorumları, taslak, sınav sonucu, düşünce ve duygulara yer verilebilir (Johnson, 2019). Katılımcı gözlemciliği, alanyazın taraması, anket uygulaması analizi sonucu aykırı durum örneklemeyle belirlenen öğrencilerden gönüllü olanlar ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler ve araştırmacı günlüğü aracılığıyla veriler toplanmıştır.

Analiz

Alanyazın taramalarından yola çıkılarak hazırlanan anket formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formunun dökümleri araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Asıl kullanım amacı yarı yapılandırılmış görüşmelerin yapılacağı öğrencileri belirlemek olan anket formu analizi, öğrencilerin cevapları doğrultusunda kategorize edilerek farklı ve uç noktalarda kalan ya da kararsızlık yaşayan kişilerin belirlenmesinde kullanılmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşmeler ve araştırmacı günlüğü Nvivo 12 nitel veri analizi programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Görüşmelerin kodlamasını yapmak üzere Nvivo 12 programında ses kayıtları üzerinden dökümleri gerçekleştirilmiştir. Creswell (2014), araştırmacının kodlama için üç stratejisinin olabileceğini ileri sürer. Bunlar; sadece katılımcılardan elde edilen verilere dayanarak kodlar geliştirilmesi, önceden kodlar hazırlanarak sonra verilerin kodlara uyumlu hale getirilmesi ve hem yeni bulunan hem de önceden hazırlanan kodlardan bir kombinasyon elde edilmesidir (s.199). Bu çalışmada toplanan nitel veriler, Creswell'in ifade ettiği ilk kodlama stratejisi kullanılarak yapıya gereği tümevarımsal analiz yöntemi ile ele alınmıştır. Tümevarımsal analiz, toplanan verilerin içinden örüntü, kod ve temaların keşfedilmesidir. Analize başlamadan önce önemli noktaların ne olacağını düşünmeden, analiz kritik noktalarının mevcut durum içerisindeki örüntülerden meydana gelmesine izin veren bir nitel veri analizi yöntemidir. Araştırmacı, verilerden elde edilen çoklu ilişki bağlarını, önceden ya da sınırlı bir şekilde ifade edilmiş değişkenler arasındaki ilişkileri gösteren hipotezler üretmeden anlamlandırır (Patton, 2014). Görüşme dökümleri ve araştırmacı günlüğünden elde edilen veriler Nvivo 12 nitel veri analizi programı yardımı ile kod ve temalara ayrılarak geniş, birleştirilmiş ve bütüncül bir bakış oluşturulmuştur. Analiz sonucunda veriler, kod ve temalar eşliğinde bulgulara dönüştürülerek alanyazın taramasıyla deşifre edilen bilgiler ışığında yorumlanarak sonuçlandırılmıştır.

Bulgular

Resim-İş Öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin mezun olduktan sonra mesleğini icra etme ve buna karar vermede etkili olan faktörleri derinlemesine araştırma amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada, 2018-2019 eğitim-öğretim dönemi Anadolu Üniversitesi Resim-İş Öğretmenliği lisans programında her kademedeki öğrenciye uygulanan anket çalışmasına gönüllü olarak katılım gösteren 113 kişi arasından aykırı durum örnekleme aracılığıyla seçilen 12 kişi ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler ve araştırmacı günlüğünden elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir. Nvivo 12 nitel veri analizi programı aracılığıyla araştırma süresinde toplanan nitel veriler tümevarımsal analiz yöntemiyle ele alınarak kod ve temalara ayrılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen dört tema ve otuz iki kodun gösterildiği tablo program ara yüzünde hazırlanarak sunulmuştur (Şekil 2).

Mesleğe Bakış Açısına İlişkin Bulgular

Araştırmanın 'Resim-İş Öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin mesleğe bakış açıları nasıldır?' ve 'Resim-İş Öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin mesleği icra etme konusundaki görüşleri nasıldır?' sorularına yanıt, alanyazın taraması ışığında araştırma günlüğü ve yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen verilerle sağlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler ve araştırma günlüğünün tümevarımsal analizi sonucunda elde edilen 4 temadan biri olan "Mesleğe bakış açısı", görüşme verilerinden yapılan doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Mesleğe bakış açısı teması altında yedi adet kod yer almaktadır. Bunlar; mesleki istek, mesleki önem, mesleki farkındalık, önyargı, avantajlar, zorluklar ve beklentilerdir. Araştırmada amaç ve araştırma sorularına cevap verir niteliğe sahip tema ve kodları temsil niteliğine sahip katılımcı cevapları tercih edilmiştir.

"...çoğu kişi de buraya Resim Öğretmenliği aşkıyla ya da Resim Öğretmeni olucam aşkıyla gelmez. ...akademisyenliği daha çok düşünen vardır ya da en kötü ihtimal memur olurum maaşımı elime alırım düşüncesiyle gelir." (A.A.)

"...Benim için öğretmenlik çok kutsal bir şeydi küçük-lükten beri..." (H.A.)

"...sanat, toplumun kendini ifade etme yöntemini topluma kazandırıyor sanat eğitimi aynı bir dil eğitimi gibi bence..." (G.A.)

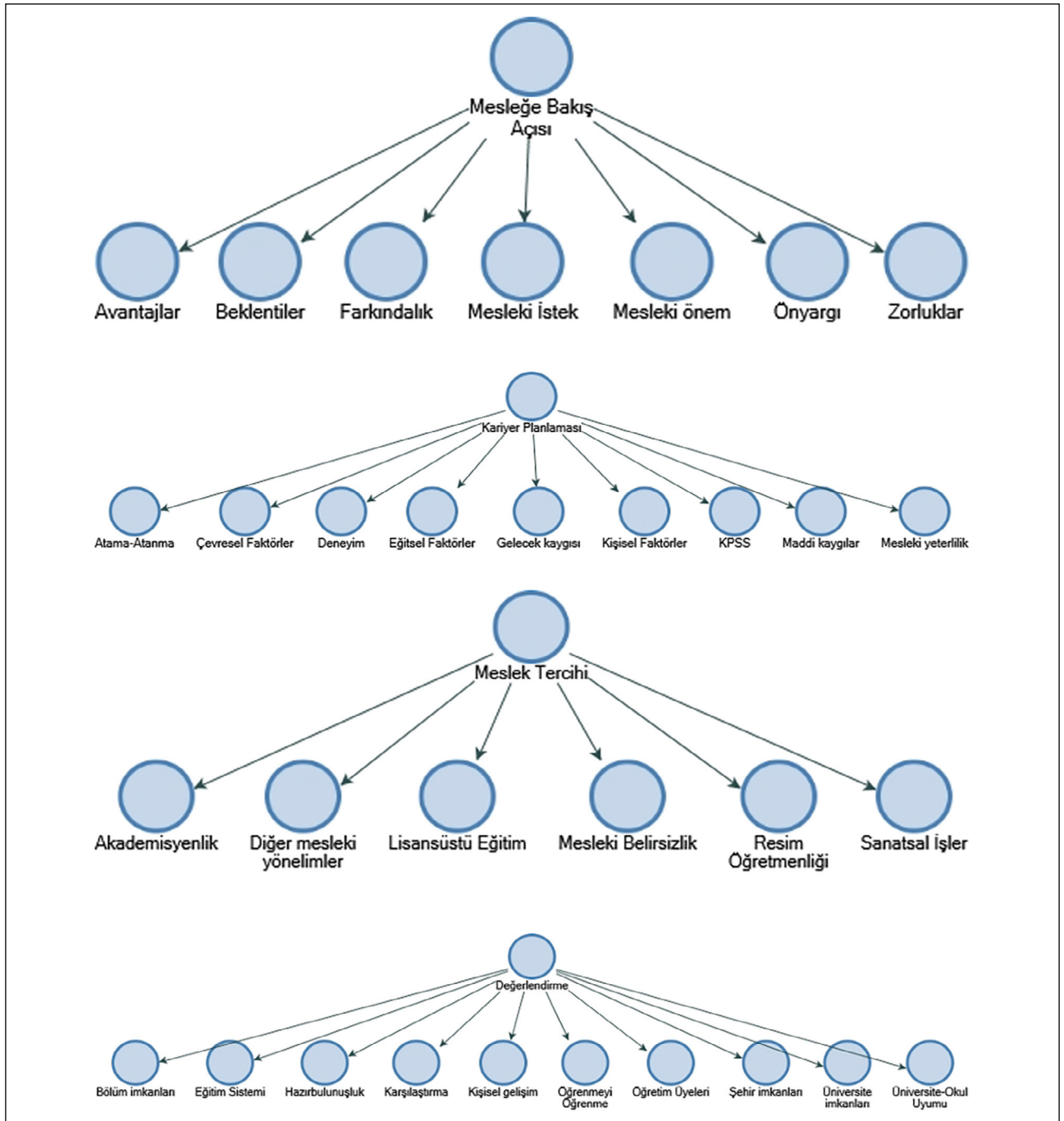
"...bizim gördüğümüz öğretmen profilleri genelde hiç bir şey anlatmayıp elinde çayla gezen öğretmenler..." (E.Ö.)

"Öğretmenlik az mesaisi olan fazla tatili olan, iyi de ödemesi olan bir meslek." (U.D.)

"...öğretmen olmanın büyük bir sorumluluk olduğu düşüncesine falan da kapıldım..." (Z.B.)

"...daha çok sözel derslerim oldu, daha çok uygulamalı bekliyordum..." (F.K.)

Katılımcıların mesleğe bakış açısına ilişkin görüşleri her bir kodu temsilen seçilen ifadelerde yer aldığı gibidir. Öğrencilerin mesleğe bakış açısını şekillendiren etmen-

Şekil 2. Tema ve kod tablosu.

lerden en temeli mesleki istekleridir. Resim-İş Öğretmenliği lisans programına gelirken bu mesleğe yönelik sahip oldukları bilgi birikimleri, geleceğini anlama, yönlendirme ve yönetmede nasıl bir yol çizebileceklerini göstermektedir. Yarı yapılandırılmış görüşmelerde öğrencilerin mesleki isteklerinin önüne gelecek kaygısını koyduğu, bölümde eğitim almaya başladıktan ve mezun olmaya yaklaştıktan sonra bazılarının gelecek kaygısını geri plana atarak mesleki isteğini ön plana çıkardığı görülmüştür. Öğrenciler için öğretmenlik, herkesin değer verdiği ancak

değer görmediğini düşündüğünü, hem icra etmesi hem de ataması zor olan ancak tatili, mesaisi ve maaşı nedeniyle cezbedici gelen bir meslek. Günümüzde öğrencilerin gözünden öğretmenliğin ön yargılarla dolu olmasının yanı sıra mesleki farkındalıkları da sınırlı bilgi ve deneyimden ibaret olduğu sonucuna varılmıştır. Öğrenciler, eğitimleri ve mesleklerine ilişkin beklentileri hususunda özellikle öğretim programında yer alan teorik derslerin sayısal fazlalığı ve bununla birlikte uygulamalı derslerin azlığı ve teknolojik donanımın eksikliğinden söz etmiştir. Sonuç

olarak öğrencilerin gözünden öğretmenlik, avantajları olmasına rağmen zorlukları nedeniyle mesleki isteğin az olduğu, eğitim süresince mezun olduktan sonrası için kaygı ve kafa karışıklığı yaşatan bir meslektir.

Kariyer Planlamasına İlişkin Bulgular

Araştırmanın ‘Resim-İş Öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin eğitim sürecinin mesleki yeterlilikleri üzerindeki etkileri nasıldır?’ ve ‘Resim-İş Öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin kariyer planlamasında etkili olan etmenler nelerdir?’ sorularına yanıt, alanyazın taraması ışığında araştırma günlüğü ve yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen verilerle sağlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler ve araştırma günlüğünün tümevarımsal analizi sonucunda elde edilen 4 temadan biri olan “Kariyer Planlaması”, görüşme verilerinden yapılan doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Kariyer planlaması teması altında dokuz adet kod yer almaktadır. Bunlar; eğitsel faktörler, çevresel faktörler, kişisel faktörler, maddi kaygılar, gelecek kaygısı, atama-atanma, KPSS, mesleki yeterlilik ve deneyimdir. Araştırmada amaç ve araştırma sorularına cevap verir niteliğe sahip tema ve kodları temsil niteliğine sahip katılımcı cevapları tercih edilmiştir.

“...Ben buraya geldiğim zaman kafamda lisede sürekli şu vardı sanatla ilgili bir şey yapmak istiyorsam sanat eğitimi almam çok doğru olur...” (G.A.)

“Ailemde bölümümle ilgili en doğru kararın öğretmenlik olduğunu söyledi zaten alanımı da sevdiğim için direk buraya geldim.” (S.A.)

“...Benim hayattaki amacım bir şeyleri öğretmekten ziyade ilk hedefim öğrenebilmektir her şeyi öğrenebilmek ömrüm yettiğince öğrenebilmek için elimden geleni yapacağım...” (P.P.)

“...maaş falan iyi, devletin maaş vermesi, düzenli maaş geliyor iyi şeyler dedim...” (U.D.)

“...Türkiye’de yaşadığımız için insanın kendini sağlama alma isteği var normal olarak...” (F.K.)

“Benim her karşılaştığım insan, atanamamış ve çok zor, çok zor 3 yıl önce başlamalıydın çalışmaya diyor.” (E.Ö.)

“...Kariyer planım ilk önce sınavlara çalışıp KPSS’yi denemek kesinlikle...” (E.Ö.)

“...22 yaşında mezun olacaksın, çok erken benim birine bir şey öğretmem için...” (T.G.)

“...öğretmenlik kesinlikle bir yıl gösterişten bir staj yaparak öğrenilebilecek bir meslek değil.” (M.C.)

Katılımcıların kariyer planlamasına ilişkin görüşleri her bir kodu temsilen seçilen ifadelerde yer aldığı gibidir. Öğrencilerin eğitim hayatları boyunca karşılaştıkları durumlar, ailesinin ve çevresinin mesleğine yönelik tutumları, kişisel gelişimi, mesleki yeterliliği, geleceğe yönelik endişe ve kaygılar, kendilerine çizecekleri yol için belirleyici unsurlardır. 2018-2019 eğitim-öğretim döneminde araştırmacı, destek olduğu dersler esnasında öğrencilerle yaptığı informal görüşmelerde öğrencilerin mezuniyet sonrası ile ilgili endişelerinin olduğunu ve hepsinin kafasında “Ne yapacağız?”

sorusu bulunduğunu belirtir. Ayrıca anket uygulamasından önce öğrenciler bu durumdan habersizken gerçekleştirilen bu görüşmeler sonucunda araştırmacı, öğrencilerin ilgisinin ağırlıklı olarak yükseklisans ve akademiye olduğunu ifade etmiştir (Araştırmacı günlüğü, 01.03.2019). Özel yetenek sınavıyla girilen bu lisans programına gelirken öğrenciler, Güzel Sanatlar Fakültesindeki programlardan mezun olduğunda sanatçılık eğitimi alacağını bildiği için garanti meslek olarak gördükleri öğretmenliği tercih ettikleri ve mezun olurken benzer bakış açısıyla öğretmenlik diplomasının iş imkânları açısından daha iyi olacağını düşündükleri görülmektedir. Aynı zamanda ailelerin öğretmenlik mesleğine olan tutumları ve kişilerin alacakları eğitimin hem sanat hem eğitsel beceriler kazandırıyor olması, öğrencilerin Resim-İş Öğretmenliğine kariyer planlamasında yer vermesinin nedenlerinden biridir. Öğrencilerin mezun olduktan sonra ne kadar sürede çalışma hayatına atılabilecekleri, yapacakları işlerin maddiyatı ve sanatsal faaliyetlerden ziyade öğretmenlik diplomasıyla halk eğitim merkezleri, özel kurumlar ve kurslarda ders verebilme imkânının bulunmasının cezbedici noktalardan biri olduğu görülmüştür. Yapılan görüşmeler sonucunda öğrencilerin en çok KPSS ve atama durumlarından rahatsızlık duyduğu, kendi alanlarındaki atama sayılarının az olması ve çevrelerinde çok uzun yıllardan beri atanma bekleyen birçok insan olmasından dolayı öğretmen olmak istemediği sonucuna varılmıştır. Gelecek kaygılarından ötürü öğretmen olmak için çabalamayı düşünseler de bunu gerçekleştirdikten sonra başka mesleklere yönelmeyi veya aynı anda sanatsal faaliyetlerde bulunmayı da düşünmektedirler. Görüşmelerden elde edilen verilere göre öğrenciler, öğretmenlik mesleğine ilişkin yeterlilik düzeyleri hususunda kişisel gelişimlerinin ve alandaki deneyimlerinin eksik olduğunu dile getirmiştir. Yapılan araştırmada lisans eğitimlerinin son yılında katıldıkları “Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması” dersleri kapsamında ilköğretim veya ortaöğretim kurumlarında danışman öğretmenleri eşliğinde girdikleri derslerde yeterli deneyimi yaşamadıkları, tek başına bir sınıfı idare etme ve dersi yönetme kabiliyetlerinin gelişmesi için kısıtlı ortam ve zaman olduğu saptanmıştır.

Meslek Tercihine İlişkin Bulgular

Araştırmanın ‘Resim-İş Öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin kariyer planlaması nasıldır?’ sorusuna yanıt, alanyazın taraması ışığında araştırma günlüğü ve yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen verilerle sağlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler ve araştırma günlüğünün tümevarımsal analizi sonucunda elde edilen 4 temadan biri olan “Meslek Tercihi”, görüşme verilerinden yapılan doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Meslek tercihi teması altında altı kod yer almaktadır. Bunlar; resim-iş öğretmenliği, akademisyenlik, sanatsal işler, lisansüstü eğitim, diğer mesleki yönelimler ve mesleki belirsizliktir. Araştırmada amaç ve araştırma sorularına cevap verir niteliğe sahip tema ve kodları temsil niteliğine sahip katılımcı cevapları tercih edilmiştir.

“...öğretmenlik kötü diye öğretmen olmak istemiyor değilim...” (T.G.)

“...elimden gelenin en iyisini yapıp akademisyen olmak istiyorum. Onun dışında da pek bir fazla bakış açım yok...” (Y.K.)

“...aslında iki seçeneğim var: Belki yurtdışına yerleşebilirim... Eğer öyle bir şey olursa orada belki resim yaparım bir sanatçının yanında dolaşırım. Böyle şeyler yaparım...” (S.A.)

“...ben işte o yüzden Resim öğretmenliği pek düşünmüyorum. Yüksek lisans o kadar istiyorum ki bir de burada istiyorum...” (H.A.)

“...ben zaten uçmayı düşünüyorum kesinlikle...” (A.A.)

“...çok öğretmen olup olmak istemediğim konusunda emin değilim açıkçası...” (Z.B.)

Katılımcıların kariyer planlamasına ilişkin görüşleri her bir kodu temsilen seçilen ifadelerde yer aldığı gibidir. Yapılan araştırmadan elde edilen veriler ışığında öğrencilerin bazılarının Resim-İş öğretmeni olmayı istemesinin yanında istemeyenler ve henüz karar verememiş olanlar bulunduğu gibi atanmak için denemeyi düşünenler de vardır. Resim-İş öğretmenliği haricinde öğrencilerin akademisyenlik ve lisansüstü eğitime yönelimlerinin yüksek olduğu görülmüştür. İlköğretim veya ortaöğretim kurumlarında öğretmenlik yapmaktan ziyade üniversitede akademisyen olmanın imkânlar, öğrenci profili ve kişisel gelişim açısından daha iyi olacağını düşünmektedirler. Lisansüstü eğitim hem kişisel gelişim hem de üniversitede akademisyen olmanın bir basamağı olarak eğitim sürecidir. Ancak öğrenciler, bu konuda farkındalıklarının olmaması ve bilgisizlik sonucu her lisansüstü eğitim yapanın kadrosunun hazır olduğu veya kolay olduğu yönünde yanılgıları bulunmaktadır. Bunlara ek olarak sanatsal faaliyetlere yönelen, resim kursları açmak veya atölye kurmak isteyenler de vardır. Öğrencilerin aldığı eğitimin tersine farklı meslek gruplarına yönelen öğrenciler olduğu gibi henüz kararını verememiş, kafa karışıklığı yaşayanlar olduğu da görülmektedir.

Değerlendirmeye İlişkin Bulgular

Araştırmanın ‘Resim-İş Öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin eğitimini, çevresel faktörleri değerlendirme ve öz değerlendirmesi nasıldır?’ sorusuna yanıt, alan yazın taraması ışığında araştırma günlüğü ve yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen verilerle sağlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler ve araştırma günlüğünün tümevarımsal analizi sonucunda elde edilen 4 temadan biri olan “Değerlendirme”, görüşme verilerinden yapılan doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Değerlendirme teması altında on adet kod yer almaktadır. Bunlar; bölüm imkânları, şehir imkânları, üniversite imkânları, öğretim üyeleri, üniversite-okul uyumu, eğitim sistemi, kişisel gelişim, öğrenmeyi öğrenme, hazırbulunuşluluk ve karşılaştırmadır. Araştırmada amaç ve araştırma sorularına cevap verir niteliğe sahip tema ve kodları temsil niteliğine sahip katılımcı cevapları tercih edilmiştir.

“... tek yakındığım durum D Blok Güzel Sanatlar Eğitimi bölümündeki dersliklerin yetersizliği...” (F.K.)

“... Gerçekten Eskişehir zaten kültür anlamında müthiş bir yer, öğrenciyi çok iyi bir yere getirdiğini düşünüyorum...” (H.A.)

“... Anadolu üniversitesinde okumuş olmanın getirdiği belki bir kaç ayrıcalık vardır...” (U.D.)

“... hocalarımız çok değerli çok bilgili kesinlikle güzel sanatlar fakültesi okusaydım bu kadar çok şey öğrenemedim resim adına...” (M.C.)

“... Deneyim söz konusu değil ve ben ister istemez ikinci plandayım...” (M.C.)

“... Sıkıntının yüksek öğretimden başladığını düşünüyorum...” (G.A.)

“... bu bölümü okurken değerlendirebileceğim fırsatlar neler üniversitenin ikinci üniversite fırsatı yan dal fırsatı çift ana dal fırsatı bunları değerlendirebilirim yüksek lisans düşünebilirim...” (P.P.)

“... İnsanların başka yerlerde neler yaptığını öğrenmeye çalışıyorsun sen farklı şeyler yapmaya çalışıyorsun...” (T.G.)

“... Güzel sanatlar lisesi okumasaydım muhtemelen yeterli gelmeyecekti bana. Çünkü okumayanlar şuan hala sıkıntı çekiyorlar derslerde, altyapı sıkıntısı, yeterli çalışmama...” (T.G.)

“... Güzel Sanatlara gidiyoruz bilgisayar atölyesinin donanımını görüyorum, çok büyük bir fark var...” (F.K.)

Katılımcıların kariyer planlamasına ilişkin görüşleri her bir kodu temsilen seçilen ifadelerde yer aldığı gibidir. Öğrencilerin eğitim hayatları, öğretmenlik mesleği ve kişisel değerlendirmeleri sonucunda Resim-İş Öğretmenliğini tercih etmelerinde üniversite ve şehir imkânlarını da dikkate aldıkları görülmektedir. Görüşmelerden elde edilen bilgilere göre özellikle bölümün sahip olduğu imkânlar, teknolojik donanım ve fiziki özellikler öğrencilerin eğitim süreçlerinde rahatsızlık duydukları ve eğitimlerini etkilediğini ifade ettikleri noktalar. Öğretim üyeleri ve öğretim programı üzerinden yaptıkları değerlendirmede ders içeriğinin mesleki yeterliliklerine olan faydaları, uygulamalı ders saati ve sayısının azlığı ile birlikte öğretim üyelerinin nitelikli ve donanımlı akademisyenler olduğunu söylerken uyum konusunda sorunlar yaşayanlar da olduğu görülmektedir. Öğrencilerin son sene katıldıkları “Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması” dersleri kapsamında üniversite-okul işbirliğinde sorunlar yaşadığını, gerektiği gibi bir deneyime sahip olamadıklarını, bunun için teklî gruplar halinde derslere girilmesine ihtiyaç duyduklarını dile getirmektedirler. Anket verilerinden elde edilen bilgilerde de görüldüğü üzere öğrencilerin çoğu Güzel Sanatlar Lisesinden gelmektedir. Sanat eğitimine bu liselerde başlangıç yapanlar üniversitedeki lisans eğitiminde alt yapısı hazır olarak geldiği için daha hızlı adapte olmakta ancak diğer liselerden gelen öğrencilerden alt yapısını kuvvetlendirirken bu ilerlemeye ayak uyduramayanlar bulunmaktadır. Böylece öğrencilerin sahip olduğu hazırbulunuşluk düzeylerinin, alan üzerine kişisel gelişimleri açısından etkili olduğu görülmektedir. Yapılan araştırma sonucunda öğrencilerin, bu

etkenlerin hepsini değerlendirirken karşılaştırmalara yöneldiği özellikle Güzel Sanatlar Fakültesinin imkânları ve dersleriyle kendi aralarındaki gelişim düzeylerini kıyasladıkları anlaşılmaktadır. Güzel Sanatlar Fakültesinden mezun olan öğrencilerin pedagojik formasyon olarak belki de onlardan önce atanacak ve teknolojik donanım açısından arada büyük farkların olmasının öğrencilerin bölümlerine ve mesleklerine karşı tutumlarında etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

TARTIŞMA

2018-2019 eğitim-öğretim döneminde Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği lisans programındaki öğrencilerin mesleğini icra etme ve buna karar verme hususunda etkili olan faktörleri derinlemesine incelemek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada; öğrencilerin mesleğe bakış açıları, mesleki yeterlilikleri, kariyer planlamaları, öz değerlendirmeleri ve etkili olan faktörleri değerlendirmelerini içeren bulgular elde edilmiştir. Bu bulgular ışığında öğrencilerin, mesleklerine gösterdikleri saygı ve önemin yanında zorluklar, beklenti ve önyargılar nedeniyle de mesleki isteklerinde azalma olduğu saptanmıştır. Dört yıllık eğitim hayatları süresince aldıkları pedagojik formasyon dersleri ve son sınıftaki okul deneyimlerinin mesleki farkındalıklarını geliştirdiği ancak uygulamalarda eksiklikler olduğu anlaşılmaktadır. Garanti meslek gözüyle bakılan öğretmenliğe üniversiteye girişte olan talep yoğunluğu, mezuniyette endişeli denemelere yerini bırakmaktadır. Bireylerin kariyer planlamasının başladığı ilk nokta olan üniversiteye girişte ailelerin çocuklarını isteklerine göre değil de iş imkânlarına göre yönlendirmiş olması, öğrencilerin mesleklerini garantcilik olarak görüp bağlılığın kurulamamasına neden olmuştur. Bu bağlamda Serap Buyurgan'ın yaptığı araştırma sonucunda da benzer bulgular elde edilmiştir. Buyurgan, öğrencilerin %57'sinin bölüme isteyerek geldiğini ancak geri kalanının farklı alanlara gitmek isterken bu bölümde okumaya başladığını saptamıştır. Atölye ders saati ve sayısının azlığı, donanım eksikliği araştırma sonucunda elde edilen bulgular arasındadır. Araştırmacı, bölüme isteyerek gelen öğrencilerin tutum ve tavırlarını diğer öğrencilere kıyasla daha yapıcı bulduğunu dile getirmiştir (Buyurgan, 2007). Bununla beraber karşılarına çıkan KPSS ve atama durumları öğretmen olma isteklerinin önünde durmaktadır. Lisans eğitimi süresince görmedikleri genel kültür-yetenek sınavlarından sorumlu tutulmaları, çevrelerinde uzun yıllardır atama bekleyen insanlar, atamaların sayısının ve sıklığının azlığı nedeniyle öğrencilerin umutsuzluğa düştüğü görülmektedir. Bu nedenle de özel kurumlarda ders vermeyi veya atölye kurmak, sanatsal faaliyetlerde bulunmak gibi yolları değerlendirmeyi planlamaktadırlar. Lisansüstü eğitim yaparak atanmak onlara göre KPSS'den daha kolay bir atama yolu olarak görüldüğü için birçoğu akademisyen olmayı düşünmektedir. Mezun olduktan sonra ne yapacağı konusunda kafa karışıklığı yaşayanlar ise her şeyi denemeyi göze almaktadır.

Öğrencilerden hem kendilerini hem de eğitimlerini değerlendirmelerini istediğimizde ise üniversiteye gelirken sahip oldukları hazırbulunuşlukların sanatsal açıdan yeterli ancak eğitsel açıdan zorlandıklarını belirtirken sanat eğitimi veren diğer bölümlerle kıyaslayarak imkânlar ve iş durumları ile ilgili yakınmalarda bulunmuşlardır. Özellikle öğretim programında uygulamalı derslere ihtiyaç duyduklarını, pedagojik formasyon derslerinin son öğretim programında fazla olduğunu, son sınıfta aldıkları okul deneyimi derslerinde gereken deneyimi yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. Erişti, araştırması sonucunda öğrencilerin bu bağlamda gerçekleştirdikleri sorgulama sonrasında pedagojik formasyon programının mesleki yeterlilik, değer, atama ve mesleki statü açısından sorunlara ve Eğitim Fakültesi mezunlarında kaygı, haksız rekabet ve motivasyon düşüklüğüne neden olduğunu saptanmıştır (Bedir Erişti, 2018). Araştırmamız ile bu kapsamda örtüşen bulgulara ek olarak öğrencilerin hem kişisel hem de çevresel faktörler üzerindeki görüşleri saptanarak değerlendirme yapımları da sağlanmıştır. Öğrencilerin Resim-İş Öğretmenliği mesleğine bakış açılarının aykırı durum örneklemeyle seçilen katılımcıların görüşleriyle gerçekleştirilmesi, araştırmanın diğerlerine kıyasla daha farklı bir gözle ele alınmasını sağlamıştır.

Araştırmadan elde edilen diğer bir bulgu da öğrencilerin Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması deneyimleriyle ilgilidir. Öğrenciler, okullarda danışman öğretmenleri ile birlikte girdikleri derslerde ilk dönem gözlem yaptıktan sonra ikinci dönem kendi başlarına anlatım yapmaktadır ancak tek başına bir sınıfın idaresine sahip olamama ve gittikleri 2-3 kişi ile aynı sınıfta derse girmeleri nedeniyle kısa ve yetersiz deneyim yaşadıklarından bahsetmiştir. Uygulama derslerinde yaşanan sıkıntılardan ötürü öğretmenlik mesleği deneyimleri, kişisel gelişimleri ve öz yeterlilikleri açısından öğrenciler kaygı duymaktadır. Dilmaç ve Dilmaç'ın öğretmenlik uygulamaları üzerine gerçekleştirdiği araştırma sonucunda elde edilen bulgu ve sonuçların üniversite-okul işbirliği, bilimsel donanım ve yeterlilikler açısından araştırmamız ile örtüştüğü saptanmıştır (Dilmaç ve Dilmaç, 2008).

SONUÇ

Araştırma verileri incelendiğinde Resim-İş Öğretmenliği lisans programındaki öğrencilerin mezun olduktan sonra mesleğini icra etmek istemeyenlerin veya diğer kariyer seçenekleri ile aynı derecede mesleki isteği bulunan öğrencilerin çeşitli sebeplerle bu karmaşaya sürüklendiği görülmektedir. Bu sebepler arasında; öğrencilerin isteyerek bu bölüme gelmemiş olması, istedikleri bölümü kazanamama, devlet kurumunda öğretmenliğin garanti iş olarak görülmesi, KPSS faktörünün güçlü etkisi olduğu söylenebilir. Nedenlerin ve etkili faktörlerin derinlemesine araştırılması için belirlenen öğrenciler ile yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler sonrasında öğrencilerin, öğretmenlik yapmak istememe nedenleri arasında yukarıdakilere ek olarak atanma ve atanılan bölgelerin zorluğu, sanatsal becerileri sayesinde

çalışabilecekleri hızlı bulunabilir ancak hızlı tüketilebilir işler ve gelecek kaygısının yer almasının eklenmiştir. Öğrenciler, öğretmenliği sevseler dahi bu nedenlerden dolayı icra etmek istememekte veya başka uğraşlara yönedikten sonra değerlendirmeyi düşünmektedir.

ÖNERİLER

Resim-İş Öğretmenliği lisans programının öğrencilerinin eğitim sistemi ile ilgili yaptıkları değerlendirmeler sonrasında öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamak konusunda yetersiz kaldığı görülmüştür. Bu nedenle lisans programındaki eksikliklerin giderilmesi ve geliştirilebilmesi için çalışmalar yapılması gerekmektedir. Görüşmelerden elde edilen bilgiler ve öğrenci ihtiyaçları doğrultusunda Resim-İş Öğretmenliği lisans programlarında donanım eksiklikleri üzerine çalışmalar ve öğrencilerin meslek algılarına yönelik bilgilendirilmeler, düzenlemeler, araştırma ve geliştirmeler yapılması önerilir. Üniversitelerin ilgili bölümlerinin öğretim programlarında öğrencilerin öğretmenlik ve branş bazındaki yeterliliklerini artıracak şekilde düzenlemeler yapılması önerilir.

Bu araştırma ile ilgilenen lisans programı öğrencilerinin kariyer planlamaları için araştırma yapmaları ve meslek tercihinde dikkatli olmaları, öğrencilerin öğretmenlik mesleği yeterliliklerine sahip olabilmeleri için kişisel gelişimlerine ağırlık vermeleri ve sorumluluk sahibi, saygılı, çalışkan, eğitimci kimliğine sahip bireyler olmaları için kendilerini geliştirmeleri önerilir. Bu alanda araştırma yapmak isteyen araştırmacılara Eğitim Fakültelerinin sıklıkla değiştirilen öğretim programlarını ve öğrenciler üzerindeki etkilerinin incelenmesi ve ülke bazında nicel bir araştırmaya yönelerek istatistiki verilerin elde edilmesi önerilir.

Etik: Bu makalenin yayınlanmasıyla ilgili herhangi bir etik sorun bulunmamaktadır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanması ile ilgili olarak herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Ethics: There are no ethical issues with the publication of this manuscript.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The authors declared no potential conflicts of interest with respect to the research, authorship, and/or publication of this article.

Financial Disclosure: The authors declared that this study has received no financial support.

KAYNAKLAR

Anadolu Üniversitesi. (Dec 08, 2022). Dersler-akts kredileri. Erişim adresi: <https://www.anadolu.edu.tr/akademik/fakulteler/167/resim-is-ogretmenligi-programi/dersler>

Bayçu, S. (2019). Investigation the perceptions of art teaching program and visual arts teacher candidates on teaching profession. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Armağan Özel Sayısı*, (20), 649–690. [Turkish]

Bedir Erişti, S. D. (2017). The metaphoric perception of teacher candidates related 'fine arts teacher' concept. *İnönü University Journal of the Faculty of Education*, 18(1), 265–280. [Turkish]

Bedir Erişti, S. D. (2018). Opinions of education faculty arts education department students on pedagogical formation program. *International Journal of Research in Fine Arts Education*, 1(1), 98–112. [Turkish]

Buyurgan, S. (2007). Eğitim fakültelerinin resim-iş eğitimi ana bilim dalı öğrencilerinin aldıkları eğitim-öğretime yönelik görüş ve beklentileri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(4), 657–677. [Turkish]

Can, E. (2017). Öğretmenlik mesleği: mevcut durum ve uygulamalar. In Babaoğlu, E., Kırıl, E., Çilek, A., & Yılmaz, F. G. (Eds.), *Eğitime farklı bakış* (pp. 41–56). Eyüder Yayınları. [Turkish]

Coon, L.K. (2009). *Predicting career decision-making difficulties among undergraduate students: the role of career decision making self-efficacy, career optimism, and coping*. (Publication No. 304464748) [Doctorial dissertation]. ProQuest Dissertations & Theses Global.

Creswell, J. W. (2014). *Araştırma deseni: Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları* (Çev. Ed., S. B. Demir). Eğiten Kitap. [Turkish]

Creswell, J. W. (2016). *Nitel araştırma yöntemleri* (Çev. Ed., M. Bütün, & S. B. Demir). Siyasal Kitabevi. [Turkish]

Dilmaç, Ö., & Dilmaç, S. (2008). Resim-iş eğitimi anabilim dalında öğretmenlik uygulaması dersinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(1), 137–150. [Turkish]

Doğan, P. (2013). An Investigation of the attitudes of art and craft teacher candidates toward teaching with respect to some demographical variables. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 3(2), 217–239. [Turkish] [CrossRef]

Johnson, A. P. (2019). *Eylem araştırması el kitabı* (Çev. Ed., M. Ö. Atay, & Y. Uzuner). Anı Yayıncılık. [Turkish]

Kırıçoğlu, O. T. (2005). *Sanatta eğitim* (3. baskı). Pegem Akademi Yayıncılık. [Turkish]

Marshall, C., & Rossman, G. B. (2014). *Designing qualitative research*. Sage Publications.

Meddour, H., Abdo, A. A. M., Majid, A. H. A., Auf, M. A. A., & Aman, A. M. (2016). Factors affecting career choice among undergraduate students in universitas indonesia. *International Journal of Economic Perspectives*, 10(4), 630–644.

Erişim adresi: <https://search.proquest.com/docview/1964461347?accountid=7181>.

Merriam, S. (2015). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber*. Nobel Yayıncılık. [Turkish]

Milli Eğitim Bakanlığı. (2017a). (Dec 08, 2022). Öğretmenlik

- mesleği genel yeterlilikleri. http://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_12/11115355_YYRETMENLYK_MESLEYY_GENEL_YETERLYKLERI.pdf [Turkish]
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2017b). (Dec 08, 2022). *Görsel sanatlar öğretmeni özel alan yeterlikleri*. http://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_11/06160416_6-YYretmen_Yeterlikleri_KitabY_gYrsel_sanatlar_YYretmeni_Yzel_alan_yeterlikleri_ilkYYretim_parYa_9.pdf [Turkish]
- Milli Eğitim Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü. (Dec 08, 2022). *Yıl ve türlere göre taban puanlar*. Erişim adresi: http://atama.meb.gov.tr/sonuclar/arsiv/sayisal_veriler.asp?k_yil=-1&k_tur=1&Sonuc=Goster [Turkish]
- Milli Eğitim Temel Kanunu. (1973, 24 Jun). *Resmi Gazete* (Sayı: 14574). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf> [Turkish]
- Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı. (Dec 08, 2022). *KPSS: Kamu personeli seçme sınavı*. <https://www.osym.gov.tr/TR,8837/hakkinda.html> [Turkish]
- Özbek, R., Kahyaoğlu, M., & Özgen, N. (2007). Evaluation of candidate teachers' opinions on teaching profession. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 221–232. [Turkish]
- Patton, M. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (Çev. Ed., M. Bütün, & S. Demir) Pegem Akademi Yayıncılık. [Turkish]
- Stake, R. E. (2005). Qualitative case studies. In N. K Denzin & YS. Lincoln (Eds.), *The Sage handbook of qualitative research* (3rd ed.) (pp. 443–466). Sage Publications.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık. [Turkish]
- Yin, R. K. (2014). *Case study research: Design and methods* (5th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage. [CrossRef]
- Yükseköğretim Kurulu. (2018). (Dec 08, 2022). *Resim-İş Öğretmenliği Lisans Programı*. https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Resim_Is_Ogretmenligi_Lisans_Programi09042019.pdf [Turkish]
- Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. (Dec 08, 2022). *Yükseköğretim istatistikleri (2015-2019)*. Erişim adresi: <https://istatistik.yok.gov.tr/> [Turkish]

Extended Summary

Opinions of students in the undergraduate program of arts and crafts education on the profession

PURPOSE AND SIGNIFICANCE

In national and international studies, it was found that the theses, articles, and papers published in the field of Fine Arts Education and Arts and Crafts Education were focused on undergraduate studies from several aspects. While there are not any studies in this field in international research, it has been shown that there are studies regarding career choices in education and fine arts. When the teacher candidates are considered within the framework of Faculties of Education, it has been noted that there have been national and international studies on undergraduate education, career choices, and professional perspectives and that findings and results obtained from these studies correspond to one another. Most of these studies focus on the impact of family factors, the relations between familial and personal competencies, and negative ideas on career choices made by students. Accordingly, there is a need to conduct a detailed study on factors forcing these students to have such opinions and to establish a comprehensive identification of the situation as well as basing them on scientific grounds. The aim of this study is to conduct a detailed analysis of affecting factors on students in the undergraduate program of Arts and Crafts Education regarding their practice of this profession after graduation and the decision making accordingly.

METHOD

The study was designed as an internal case study using a qualitative study method in order to determine the perception of undergraduate students of Arts and Crafts Education on their profession and to examine its causes and affecting factors. The research has been shaped as a holistic single case design, as it focuses on a single case and is handled holistically. The study was conducted with the students of the Arts and Crafts Education Program, Department of Fine Arts Education, Faculty of Education at Anadolu University during the academic year of 2018-2019. 113 students took part in the questionnaire carried out in order to determine students that would participate in semi-structured interviews. Semi-structured interviews were conducted with 12 individuals in total and 3 individuals from each grade of the Arts and Craft Education Program using extreme case sampling according to analyses on the application of the aforementioned questionnaire. In order to determine whether students are not willing to practice the profession after graduating from the un-

dergraduate program in Arts and Crafts Education or if students have the same level of professional desire for the profession as other career choices, the questionnaire form to be asked to students from each grade was designed after receiving expert opinion. A semi-structured interview form was formed for 12 students using extreme case sampling while having taken into consideration the purposes of this study, its questions, and the literature. A validation study of this semi-structured interview form was provided by a field expert and a qualitative researcher. Data were obtained by means of semi-structured interviews carried out with voluntary students determined using extreme case sampling based on the results of participant observation, review of literature, and the analysis of the questionnaire as well as with the diary of the researcher. Semi-structured interviews and the researcher's diary were analyzed using Nvivo 12, a qualitative data analysis program.

RESULTS

Qualitative data collected during the study using Nvivo 12, a qualitative data analysis program was reviewed using inductive analysis and was separated into codes and themes. The table in which 4 themes and 32 codes were obtained as a result of the analysis was prepared and presented in the program's interface. These themes displayed the perspectives of the students on the profession, career planning, choice of profession, and evaluation. It was observed in semi-structured interviews that students had concerns for the future and that some of them managed to overcome these concerns in the future and focus on professional desires after having started to receive education in the program or nearly before graduation. Teaching from students' perspective is a profession in which the professional desire is low, and which causes concerns and confusion in the post-graduation period during the undergraduate program due to its difficulties even though it has certain advantages. According to the results obtained from interviews, it was concluded that students had the most complaints about Public Personnel Selection Examination (KPSS) and appointment status, that the number of appointments in their field was rather low and that they would not wish to become teachers due to the fact that they knew several people who had been waiting for an appointment for several years. In the study, it was found that they could not have adequate experience in classes they participated alongside advisory teachers at primary schools and secondary schools within "School Experience and Teaching Practice" courses

that they took during the last year of their undergraduate program and that they had limited environment and time in order to develop skills regarding managing a class on their own and controlling the class. It can be understood from this study that students have a tendency towards making comparisons evaluating all these factors. The students compare their own levels of development, especially with opportunities and courses provided by the Faculty of Fine Arts. It was concluded that the fact that students who have graduated from the Faculty of Fine Arts could obtain the certificate in pedagogical formation and could be appointed earlier and that there are major differences between the two programs regarding technological instruments had an impact on the attitudes of students towards their programs and professions.

DISCUSSION AND CONCLUSION

According to these results, it has been revealed that students had lower professional desires due to difficulties, expectations, and prejudices despite the respect and importance attached to their profession. It was understood that pedagogical formation courses are taken during their four-year undergraduate program and school experiences in the last year had developed their occupational awareness. However, there were some deficiencies in practice. In addition, Public Personnel Selection Examination (KPSS) and appointment status become barriers to their desire to

become a teacher. It is seen the fact that they become responsible for general culture-skill examinations on which they have not received any course in the undergraduate program and that they know people who have been waiting for an appointment for several years and due to the number and low frequency of these appointments cause students to feel desperate. Therefore, they plan to assess opportunities such as giving courses in private institutions, establishing workshops, and engaging in artistic activities. Most of them have plans to become academicians because getting appointed after completing a graduate program is rather easier for them to be successful in KPSS. Those who are confused about what they will do after graduation is ready to try every opportunity. When we asked students to evaluate themselves and the education program, they stated that their readiness was adequate in artistic terms when they enrolled in the program; however, they had difficulties in educational terms as well as had several complaints on opportunities and professional status by making comparisons with other programs on arts education. According to results obtained from semi-structured interviews, the difficulties posed by appointment and the region they were appointed, the existence of fast-consumable jobs due to their artistic skills, and concerns for the future were found to be causes of their unwillingness to become a teacher. Students do not practice their profession even though they love teaching due to these causes or they plan to assess their profession after focusing on other activities.